

BRATSKÉ
VZŤAHY

5

3 помпезной академії
в Мартіні

KALEIDOSKOP
MLADÝCH

8-10

5-те Світове форум
руси́нської молодіжі

| факты | культура | історія |
актуальні інформації о Русинах
а не лем про Русинів

| факты | культура | історія |
актуальні інформації о Русинах
а не лем про Русинів

ODPORÚČAME

12

3 Кіперського
меджінародного фестивалю

ЗДРАВІМЕ ДЕЛЕГАТИВ І ГОСТИВ 11-ГО СВІТОВОГО КОНГРЕСУ РУСИНІВ!

Богата презентація русинства на цілосвітовій úrovні, інтересны пленарны засідання, много поучных рефератів од представителів з різних кутів світа, конкретны результанти зо засідань, бесхыбна континуїта оремых руси́нських організацій на меджінародній арені.

-сл-

Вельо визначных людей, культурно-сполоченьских акцій, ку котрым належать і выставки образів, фотографій, презентація руси́нского

поетичного слова - тото вшытко ходем в короткості характеризує Світовы конгресы Русинів, котрых дотепер одбыло ся де-сять, а еденадцятий, як мы уж авізовали, буде тепер в днях од 16-го - 18-го юна 2011 в Піліссен-

► с. 2

▲ Світовы конгресі пишуть уж свою історію, доказом того є і фото делегації словенських Русинів на 8. Світовім конгресі Русинів (23. – 25. 6. 2005), котрый одбыв ся в купельнім польскім містечку Криниця, недалеко словенсько-польских границь. На фото справа до ліва: І. Русинко, Я. Липіньскый, М. Біцкова, Л. Губцєйова, І. Бандуріч, А. Кузьмакова, Ш. Зима, В. Оцетникова, Е. Губова, Я. Сисак, В. Хома, (взаді) Ф. Віцо, П. Крайняк і О. Кеселиця.

Súdržhovia Rusini, pred sčítaním obyvateľstva by ste si mali uvedomiť, že náš Kultúrny zväz ukrajinských pracujúcich 40 rokov neustále bojoval za to, aby ste si vy dnes konečne mohli slobodne zapísať takú národnosť, akú si mi želáme.

ГЛОСА

Сільвія Лусінова,
шефредакторка Інфо Русина

Не так давно Народна рада Словенської республіки в Бра-тіславі, по довгих їднаннях, голосами 78 посланців схвалила новелу закона о поужывані языків народностных меншын, котра само-собов дотыкать ся і нас, Русинів. Новоприятый закон (котрый іщі мусить підписати президент СР) зникыть языкове кворум про народностны меншын з дотеперішніх 20 на 15 процент. Тот факт буде практично значіти, же напр. назвы сел, котры суть писаны по-руси́нськы азбуков, бы в будучности не мало лем 68 нашых сел, як є теперішній став, но аж 113, бо то выплывать зо штатістыкы списованя людей з р. 2001. Як знаме, за нами є (вірїме, же про Русинів успішне) дальше зрахованя жытель-ства 2011, і логічні многы сьме дума-ли, же тот новела буде реалізовати ся такой по зверейніні выслідків спи-сованя людей в 2011 році, коли може буде іщі высше чісло руси́нських сел як 113. Но не стане ся так! Бо список вецязычных сел до року 2011 не росшырить ся, а то і напрік тому, же од юла 2011 законне кворум зникыть ся з 20 на 15 процент. З другого боку, коаліція по довгих їднаннях договори-ла ся, же аж до року 2031 нияке село не стратить вецязычний статус... То суть про і протів, котры выплывать з новелы закона. Є уж лем на за-думаня, ці выслідкы їднання, котры прияли посланці з боку коаліційной вецшыны, як і з опозіційных партій „не звяжуть руки“ руси́нськым селам мінімалні до 2021 р., котры будуть уж по тогорічнім зрахованю жытель-ства сповняти новиприяті законны условия...

Як Русины Словеньска резоновали в пропагандній кампанії

-сіл-, фото: авторы і РВ

Зрахованя жытелів вірїме, же є успішно за нами. Єдноє з народностных меншын, яка жыє на Словенську, головні в северовыходных окресах, то мы, Русины. По 1989 р., коли была першый раз мож-ность публічні приголосити ся к руси́нській народности, выужыло тоту реальность вельо жытелів – Русинів.

Як але указало послідне спи-сованя людей в 2001 р., фурт екзістує значна нерівність меджі тьма, котры пишуть собі материнський язык руси́нський (54 907 жытелів) і людьми реально приголошеныма к руси́нській на-родности (24 201 жытелів). І напрік тому руси́нськы організації на Сло-венську суть активні і без фінанс-ной помочі од владных інштиту-цій. Они зорганізовали інформачну кампанію, котров цілком было звыштити кількості Русинів а тым дальші доказати, же Русины суть надале живым народом! Народна ідентичность мусить быти оригінална

► с. 6

► с. 1 ЗДРАВИМЕ ДЕЛЕГАТИВ

текересзт (Млунки) в Мадярьску. А іщі єден, думаме, же найважніший факт – **возрожджованя русиньской ідентичности на цілосвітовій уровни** є якраз головним носительом і продовжователем найвекшого свята Русинів світа. Задумуючі ся над такою визначною акцією і тым, який є властні принос дотеперішніх Світових конгресів Русинів, мы осливили цінного чоловіка, который брав дотепер участь практично на вшиткых Світових конгресах Русинів – Інж. Павла Дупканіча з Меджілабірця, который є окрем іншого визначним активістом в русиньскім русі на Словенську і членом Порадного збору Русиньской оброди на Словенську. Він нам з почливістьов і зодповідністьов ку такій визначній акції Русинів випрацював погляд на 20-рочну історію конгресів, котры будеме в Інфо Русині публікувати на продовжіня.

СВІТОВЕ ФОРУМ РУСИНІВ ПО 20-ОХ РОКАХ

Світові конгреси Русинів (СКР)
(Погляд на їх 20-рочну історію)

Інж. Павел Дупканіч

Русины – народ, по стороча, жыючий під Карпатами, мать свою веце як тісячрочну історію. Тот факт є здокументований у множестві выскумных научных роботах істориків з многих держав. За час свого єствованя Русины перешли нелегким розвитком і в окремых історичных етапах мусили все твердо бойовати за утриманя своей культуры, языка і властной ідентичности. Но і наприк неприязни своей судьбы Русины утримали ся при животі, а днесь можеме повісти, же суть узнаваным народом, который хоць не мать свою державу і наслідком історичного розвитку в першій половині 20-го ст., є територія заселена Русинами, розділена до веце держав (Україна, Словенско, Польско, Мадярьско, Румуньско). Послідні дві стороча, вірны сынови Русинів найвеце прагли по тім, жебы были узнаванов комунітов і з цілюм утриманя і шыріня своего усвідомліня закладали різны здружіня, сполкы. В другій половині 20-го ст. были Русины выставлены немалій і неприязній ситуації, бо політична орьєнтація тодышніх влад, главні в Чеськословенську, вела скоро ку ліквідації русиньской народности. Аж ситуація 90-ых років м. ст., зміна політичного прямованя по новембрі 1989 перервали в ЧСР барьеры, котры брали слободному розвитку Русинів, голосити ся ку своему материньскому языку і ку своїй русиньскій народности. По довжезнім часі конечні отворив ся простор і про Русинів, жебы знова підняли свій голос і на челі зо своей народности запаленов інтелігенційов зачали свій нелегкий возроджуючий процес. Перша ластівка нового возроджуючого процесу обявила ся в Маджілабірцях, кідь в 1990 р. была заложена Русиньска оброда, котра поступныма кроками вытворяла потребны условия про повноправне узнаня русиньской народности в новых культурно-сполоченьских условиях в Чесько-Словенську. Подобны політичні зміны як у нас, настали в тім часі і в околишніх державах. Отворили ся границі меджі окремими країнами і тым вытворили ся новы можности про вольны взаємны контакты

і меджі Русинами в тых державах. Такой на зачатку возроджуючого процесу выникла спасоносна ідея – вытворити меджінародну орґанізацію, котра бы здружовала вшиткых Русинів тых держав, де тото етнікум жыє і мать свої народностны орґанізації. **Тота ідея была зреалізована в памятнім 1991 р., кідь завдякы запаленым і одважным Русинам з Русиньской оброди на Словенську і представителів русиньского руху в далшых пятах державах Европы і Северной Америки, был скликаний до Меджілаборець 1-ый СВИТОВЫЙ КОНГРЕС РУСИНІВ (СКР), который мав про Русинів велике значіння і вирішалный вплив про їх нове возроджіня. По довгім часі неслободы ту Русины світа надвзяли першы контакты. Тото перше світове форум Русинів в Меджілабірцях положило міцный фундамент і накреслило далше прямованя своего народностного жывота і мало великий вплив на розвиток русиньской комуніты в цілосвітовім масштабі.** Од той історичной акції – 1-го СКР – минуло уж 20 років. За тот період собі орґанізація СКР выбудовала певну орґанізачну штруктуру, котру днесь творять представителі Русинів з 9 держав Европы: Северной Америки і Канады (Словенско, Україна, Польско, Мадярьско, Сербско, Хорватьско, Чесько, Румуньско, Северна Америка). В 20-рочній історії одбыло ся 10 засідань СКР, котры сістематично реалі-

ґрес Русинів, а я поставив собі такый ціль, же при тій нагоді зроблю хоць лем короткий перегляд о роботі дотеперішніх 10-ох СКР і на людей, котры творили його выконный орґан – СРР.

1. Світовий конгрес Русинів (23. - 24. марця 1991 - Меджілабірці, ЧСР)

На челній стіні салы, де проходило історичне засіданя 1-го СКР, было величезныма буквами надруковане найактуалніше гесло: **„ОЙ, ПРОБУДЬТЕ СЯ, РУСИНЫ, ЖЕБЫ НА ВАС БЫЛИ ПЫШНЫ - ДІВКЫ, СЫНЫ. ЖЕБЫ ПЛОДЫ НАШЫХ ОТЦІВ НЕ ПРОПАЛИ... ЖЕБЫ ГРОБЫ НАШЫХ ПРЕДКІВ НЕ ПЛАКАЛИ,**“ котре характеризовало і його цілый евфоричный перебіг.

Кінцьом 90-ых років м. ст. настали в Середній і Выходній Европі выразны політичні зміны, котры не обышли і тодышнє Чесько-Словенсько по „ніжній“ революції 1989 р. Увольнила ся політична і сполоченьска ситуація до такой міры, же мож было слободні высловлювати свої погляды. На основі єдного з першых схвалєных законів тодышнім парламентом ч. 85/1990 36. о здружовані людей, одкрыв ся вольный простір і на закладаня сполків (здружінь) на обчаньскім принципі. В згоді з тым законом было в Меджілабірцях заложене в 1990 р. і перше русиньске обчаньске здружіня під назвов Русиньска

▲ Меджі учасниками посліднього 10-го СКР было і много представителів церковного жывота. Третій справа о. Франтішек Крайняк, великодушный русиньскій священик в селі Камюнка. Фото: Д. Кришко.

зують ся в 2-рочных інтервалах і все в інших державах. Тото світове форум русиньской комуніты здобыло собі велику популярность, певне поставіня і меджінародне узнаня. Характерістичным явом засідань СКР є цінный факт, же окремы русиньскы делеґації на нім взаємні інформують ся о ситуації і условиях, в яких їх русиньскы комуніты находят ся, вымінюють собі скусености і накреслюють цілі на далшый період. На каждім СКР на кінце волить ся його выконный орґан – Світова рада Русинів (СРР), котру творять представителі вшиткых членьских держав і котра репрезентує Русинів на меджінародній уровни меджі двома засіданями конгресу. В сучастности по 20-ох роках готує ся уж 11-ый Світовий кон-

оброда (РО). Значіння заложіння РО, з погляду далшого розвитку в русиньскім русі, є бесспорні великий і єй vznik вытворив потребны условия на то, жебы о рік пізніше была в Меджілабірцях заложена і перша меджінародна русиньска орґанізація – Світовий конгрес Русинів. В Меджілабірцях была на тото приязна ситуація, бо то є область з перевладаючим русиньскым жытельством, котре уж і скорше выразні поставило ся протів насилній українізації.

Треба високо оцінити тых людей, котры стояли при зроді меджінародной орґанізації, а то главні **Василя Турока, Павла Роберта Маґочія** (проф. Тороньской універзіты), **Андрія Копчу** (Польско) і інших запалєных

руси́нських функціонарів з Войводини в бившій Югославії, зo Закарпатської області України і Северної Америки.

Перший світовий конгрес був скликаний в Меджілабірцях в днях 23. - 24. юна 1991 а його участниками были Русины з п'ятох держав – Словеньска, Польска, Сербска, України і Северної Америки. Двойдньовый конгрес вів Мгр. Александер Франко. Із вступним рефератом ту выступив тодышний председа Русиньской оброды і перший председа СРР Василь Турок, котрый окрем іншого повів: „Сме свідками історичного моменту в жывоті Русинів, не берьте то як ефектний штілістичный елемент, але як факт, котрый жывот русинів двигать на высшый ступінь їх розвитку. Саме познання, же можеме выступати як самостатный народный субект перед тварьов вшыткых народів світа, вытворять в наших душах простор на гордость і радость. Дума́м собі, же того, што сме дістали од своїх предків, честно і іщі примножене даме нашим потомкам, хоць до-недавна ся нам віділо, же наша генерація той радости уж не дожьє ся. Віділо ся нам так зато, бо наш народный жывот был безнадійно придоптанный до болота – самы русиньскы сыны го задоптали, бо служыли іншым інтересам, як інтересам свого народа... Подля мене першым і найглавнішым проблемом є проблем народной ідентичности, котрый в різних регіонах Европы мать різну інтензіту... (НЖ, ч. 14/1991).

Василь Турок конкретніше представив свою візію до найближшій будучности. На тім історичнім першім СКР выступив і Проф. Павел Роберт Маґочій (Канада), котрый інформовав участников конгресу о історії Карпаторусиньского народа і показав на потребу активні розвинути процес русиньского народного оброджіння. Доднесь собі споминам на выступліня представителів з окремых держав, но главні участников конгресу з українського Підкарпатя (пришло їх еден автобус), выступы котрых были міцно емотівны, мож повісти аж револючно-радикальны. Лем шкода, же дакотры тодышні візії до днешніх днів не выповнили ся, главні тота найосновніша вікзія, жебы Українська влада узнала Русинів за самостатну на-

▲ Делеґація словеньскых Русинів на IX. Світовым конгресі Русинів (21 – 24. 6. 2007), Мараморош Сірет, Румунія. На фотці зліва до права: А. Фецура, М. Крайковіч, Т. Латтова, П. Дупканіч, В. Хома і Ю. Харітун.

родностну меншыну з правами і повинностями так, як мають остатны народности в інших країнах. Тото перше світове форум русиньской комуніты мало велике значіння главні в тім, же наштартувало новодобый возроджуючий процес Русинів во вшыткых областях культурно-сполоченьского і християньского жывота в окремых державах. На конгресі в Меджілабірцях його участники здобыли першы інформації о жывоті Русинів в окремых країнах, надвязали першы меджінародны контакты і договорили ся на конкретній сполупраці. За найосновніше того меджінародного стрітнутя Русинів перед 20 роками в Меджілабірцях мож поважовати того, же становили собі смілы конкретны цілі і поступы, як досягнути узнання і зрівноправніня Русинів в своїх країнах. **1-ый СКР по першый раз схвалив Світову раду Русинів (СРР) як найвысшый выконный орган, котрый буде діяти меджі двома засіданнями конгресу. Конгрес схвалив і свойого першого председа, котрым став ся Василь Турок з Чесько-Словеньска і котрый стояв на челі той меджінародной організації повных 10 років.**

Далшыма членами Світової рады Русинів стали ся – П. Р. Маґочій (США), Андрій Копча (Польско), Михал Варґа (тодышня Войводина в Югославії) і Василь Сочка – Боржавін (Україна).

(Продовжіня в далшій ціслі ІР)

Тіпуйте з Інфо Русином

Кілько нас буде?

6-го юна 2011 на Словеньску офіціалні скінчіло ся многораз говорене і пропаґоване зрахованя людей 2011. Першы штатістичны выслідкы зo зрахованя жытєльства будуть знамы уж на осінь 2011 р. До того часу редакція Інфо Русин выголошее конкурз в тіповані кількості людей, котры приголосили ся к русиньскій народности і к русиньскому материньскому языку. Напиште нам і вы свій тіп! Тот, кого тіпованя буде найвеце згодне з офіціалныма выслідками Словеньского штатістичного уряду отримле інтересну ціну: **Релаксачный вікенд в готелі СО-РЕА Любовня в Любовняньскых купелях в днях 14-го- 16-го октобра 2011.** Свої тіпы посылайте нам **до 3-го октобра 2011** на адресу редакції Інфо Русин, котра є уведжена на послідній сторінці наших новинок або мейлом: rusinska.oborda@kryha.sk. Вашы тіпы як і мєно выгерці опублікуєме в октобровім Інфо Русині. Уж теперь тішыме ся на ваше інтересне тіпованя.

Ваша редакція.

2011	руси́нська народность	
	материнський язык русиньский	

▲ В інтензивнім меджіконгресовім періоді одбывало ся і много акцій. Єднов з ных была і академія з нагоди 10-го юбілею Културного союзу Русинів в Румунії, на челі з його председом Ю. Фірцяком (на фото в середіні).

Выникло Лемківське ЛЕМ.fm радіо Высылать 24 годин денні!

Блискучий кусок подарив ся лем шість тисячовій лемківській меншынї в Польщі (подля зрахованя жытелїв з 2001 р.), котра мать од 1-го юна 2011 р. своє властне радіо під назвов ЛЕМ.fm. Радіо руськой бурсы высылать з Кракова через интернетову сторінку www.lem.fm, а слухати його мож 24 годин денні.

П. Медвідь

ЛЕМ.fm

радийо руской бурсы

Кідь мам правду повісти, в першій моменті, як я дізнав ся, же мать зачати высылати лемківське – русинське радіо наших братів з Польщі, то я мав куцїцько змішаны почутя. Перше, о чім я думав было того, ці то зась не буде лем о народній музиці і музичных поздоровлїнях, як то познаме з нашого народностного высыланя в Словенськїм радіу. Тото не є „атака“ на народну музику, котру особні тыж з радїстїов выслухам собі. Але є потрібне собі усвідомити, же высыланя, основане лем на народній музиці, ословить векшынов лем старшу генерацию, а молоды потім нашы радїовы релациї не слухають. ЛЕМ.fm мене але міло несподївало. **Радіо мать модерну, свіжу музичну драматургію, за котров видно, же стоять молоды лемківскы активісти.** Окрем традицїонного фолклору і церьковной музыки, а то нелем з области лемківщини, але і Польщі, Шаріша, Земплїна або Мадярьска, які потїшать нашу старшу генерацию, мож в етері лемківського высыланя чути і якостный выбір того найліпшого з джезу, етно і world music або „клецмеру“ з цілого світа. Само собов, же в першій рядї є заміряне на наш карпатський регіон, то значіть – музичны жанры, котры в сучасности тішать ся великому успіху меджі молодов генерациїов слухачів. ЛЕМ.fm, за котрым сто-

їть шість активістів – **Богдан Гамбаль, Павло Малецькій, Моніка Тылявска, Славо Загорскій, Демко Трохановскій і Давид Квока**, не є лем даяким автоматом, з котрого автоматично пущать ся музыка. Радіо через день понукать і модернованы релациї в лемківскім языку, котре занимають ся новинками, музыков, культуров, літературов, языконауков, історіюв і т. д. І самособов, раз за тыждень не хыбуют ани нашы облюблены музичны поздравы і в плані суть і жывы высыланя з різних культурных або церьковных подій. Просто ЛЕМ.fm понукать вшытко, што є даяким способом звязане з Лемками – Русинами. Але што мать на верьх од класичного народностного высыланя, яке познаме і ведно з тым його великов девїзов є молодой колектів, котрый до радїа внашать свіжого, модерного духа, чім радіо ставать ся порівнюоче з іншыма радїама векшынового характеру.

Лемківське радіо з Кракова є моменталні перше і єдине радіо в лемківскім – русинськім языку, котре высылать цілий день. Вдяка высыланю через интернет собі наше міле материнське слово в радїовім етері можуть выслухати Русины по цілім світі. Жычіме новому радїу і його колектіву *Многая і благая літа а вельо спокійных слухачів*, котрому вірю, же много буде і зо Словенська.

Програм выездовых выступлїнь ПУЛЬС-у до кінця місяця ЮН 2011

22.06. 2011 (середа) о 10:00 – Міхалівці МКС – Очарены поглядом
24.06. 2011 (пятніця) о 16:00 – Світ, МКС- юбілейный концерт – Очарены поглядом
26.06. 2011(неділя) о 16:00 – Меджілабірць, Амфітеатеръ, Очарены поглядом
28.06.2011 (вівторок) о 10:00 – Гелниця, МКС, Очарены поглядом
29.06.2011 (середа) о 10:15 і 18:00 – Будковці КД, юбілейный концерт, Очарены поглядом

ПРОГРАМ

Театра Александра
Духновіча в Пряшові
на домашній сцені і на
выездах до кінця місяця юн 2011

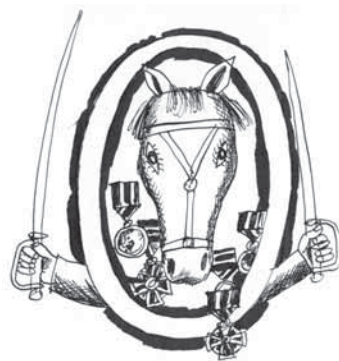

17-го пятніця **Пряшів ВС**

Дюра Папгаргай

СКОНАНА КАВАЛЕРІЯ

1-а премєра о 19.00 год.

Не дасть ся жыти з ілузії, себе-кламаня, з очекваня того, што нігда не прийде, бо тото не екзїстує. Ку такому познанню приходять герої пєсы Дюры Папгаргая, русинського автора зо сербской Войводиной, УНАВЕНА КАВАЛЕРІЯ. Жаль, аж тоды, кідь живот уж є на кінцї і мініти його уж не мать смыслу, а нет ани часу. Тот був промарнений марністями, в непотрібнім чекані і бо-лестнім, хоць солодкім, себекламані.

Друга премєра Сконана кавалерія одбуде ся 22-го юна (середа), Пряшів ВС од 19.00 год.

19-го недїля, **Збудьска Біла**

Пташаче молоко о 16.00 год.

21-го вівторок, **Пряшів ВС**

Полепетко о 9.30 і 12.00 год.

▲ На фото головный представитель гуморной приповідкы **ПОЛЕПЕТКО** (Михал Ільканін) і Слава Шмайдова як Плетана.

24-го пятніця, **Мартін**

Гавай о 16.30 год.

26-го недїля, **Кружлів**

Пташаче молоко о 15.00 год.

150-ый юбілей МЕМОРАНДА народа Словенського за участі русиньской делегації

В днях од 2-го до 6-го юна 2011 в Мартіні одбывали ся Дні міста Мартін в рамках котрых была богата академія і цілословенські спомінковы славности з нагоды 150-го юбілею Меморанда народа Словенського. Акція мала штирідньовый характер і каждый день приніс шось интересного, поучного, іноватівного, історичного, культурного і самособов же освітнього. Многы собі, може, тепер давате вопрос, же чом властні о тій акції інформуєме в русиньских новинках.

С. Лисінова, фото – вл-

Одповідь є ясна: бо історичны судьбы словенського і русиньского народа, переважні на выходнім Словенську, суть нелем близки, но в принципі і єднаки. Словаки і Руси́ны жыли все в сусідстві, в близкім і братьскім відношенні як і в співналежности. Розвивали ся в надвязности на історичну дідовизну Великої Моравы, на духовнокультурну заповідь віровісників св. Кирила і св. Мефодія, на народны цілі бернолаківців і штурівців, на заповідь народно-просвітительських будителів Русинів, як і на Народный програм Матиці словенської, при заложіні котрій в 1863 році стояли як Словаки, так і представителі угорських Русинів. Мы, Руси́ны, не маме свою властну державу, зато є природженим, же нам найближшым є держава, в котрій жыєме - прекрасне Словенсько, котрого мы стали неодділнов частьов. І то то была єдна з причін, же нашы бра-

▲ Погляд на автентичны Становы Матиці Словенської, де мож відіти їх назву і в азбучці по-старославянськы.

та Словаки - найвышшы представителі Матиці Словенської (МС), з центром в Мартіні, позвали представителів Русиньской оброды на Словенську (РОС) на так визначный акт, жебы собі і за участі Владных представителів (окрем інших на акції брав участь бывшый председа Влады СР Р. Фіцо, Міністер культури і туристики Д. Крайцер і др.) ведно з почли-

востьов припомянули братьскы відношення меджі Словаками і Руси́нами. Організаторы приготували досправды интересный програм в рамках котрого были, наприклад, презентації Пошто-

▲ Заступці РОС на офіційнім приряті в Домі Матиці Словенської. Зліва до права: В. Протівняк, М. Крайкович і М. Ткач, председа МС.

вой знамкы, Матичной книжной публікації, Серебряной зберачкой мінці, електронічної книжничі Меморанда, історичный похід містом, культурный програм, в котрім, напр. выступили: Тублатанка, Матрін Ходур, Гомосапієнс і т. д. 3-го юна 2011 одбыла ся і вернісаж выставованого проєкту - Меморандум народа Словенського в історичнім контексті, на котрім брали участь, як уж мы авізовали, представителі РОС: В. Протівняк і Інж. Мірон Крайкович, підпередседа РОС. На тій акції председа МС Інж. Маріян Ткач передав до рук председы РОС памятку плакету Матиці Словенської і дяковне письмо. Наша делегація не зостала тыж ніч довжна і передала „матичарам“ цінный мальований образ русиньской хыжки зо словами: „і то то належить к нашій сполочній історії“. К участникам зо „здравіцьев“ за Руси́нів приговорив ся і председа РОС В. Протівняк, а з його речі выбереме: „РОС снажить ся про Руси́нів своїма активностями вытворити єднакы условія з іншыма народностями во Словенську. Головні на вытворіні інституціональной рядячой установізны з достаточным і вчасным забезпечінном фі-

нанцій, як і зліпшінном условій на освіту в материньскім языку, розвиток культуры, наукове забезпечіння выскуму історії і культуры Руси́нів. Матиця Словенська є про нас в тім великым прикладом, як і в оброджуючім процесі, жебы русиньская народность на меншына не стратила ся з мапы Словенська і з мапы славянських народів в середній Европі. Прикладом доброй сполупраці меджі МС і РОС

суть і містны організації МО МС в Пряшові і МО РОС в Пряшові, котры зачатком минулого року підписали Меморандум о взаїмній сполупраці, в дусі котрого хотять надале приспівати ку розвиванню ціляосвідомленой і конструктивної взаїмній сполупраці. В интересі далшого приносу духовных і моральных цінностей до сполочного сокровища міста Пряшів і його регіону. На знак такого сполочного интересу і надвязаня далшой активної сполупраці, в дусі вышше уведженой преамбулы, ініціаторы підписали споминане МЕМОРАНДУМ, за што обидвом організації належить велике подякованя... Мы уж лем вірїме, же то то вшытко не є марностьов і принесе зрілы плоды сполупраці про обидві стороны і на цілословенській уровни.

Я мав добре почуття

І. Бандуріч, ст.

28-го мая 2011 р. я був участником „Славностного отворіня культурного дому“ в селі Решов бардйовского окресу. Програм зо вшыткыма традиціями був од 13,30 год. аж до нескорых вечірних годин. Окрем належных отварячій звыків, за участі нелем жытелів села, але і старостів навколишніх сел, містный грекокатоліцькый парох посвятив обновеный культурный станок, а потім одбыло ся осмотріня просторів і богатый культурный програм. Завершіня акції належало приємному сполоченьскому поседжіно при звуках музыкальной группы.

В культурнім програмі окрем домашніх членів колективу выступив і ЖСК з Абрагамо-вель і СГ зо села Орябины. Барз позітивно на мене впливала реальность, же в так малім селі нашого окресу, вдяка пані Е. Гватьовій, художній ведучій, як і пані Л. Матяшовій, ведучій колективу, старосты села Інж. Г. Ямрошковічовій і діректоры основной школы - уж веце років успішно активізує ся фольклорный колектив, твореный школярами ОШ Решов, штудуючой молодежі (дівчат і хлопців) і змішанов группов хлопів і жен, котры роблять на многих робочих місцях

в окресі Бардйов. Я був барз спокійный з презентаційов культурного програму, і головні моя спокійність, як і велике визнання належить ініціативі нелем ведучім колективів, але і вшыткым выступаючым за їх активный интерес утримати і пропаговати багатство містного русиньского фольклору, котрый їм охабили їх предкы. Я мав радість і з выступліня наймолодшых, школярів ОШ в Решові, котры окрем іншого в своїм выступліні гуморістичнов частьов досконалі оціньовали участь гокеїстів Словенська на тогорічнім шампіонаті в Братіславі.

Роботу веджіня колективу, як і вшыткых членів, собі высоко ціню. Активності як і уровень того колективу мож зарадити меджі найліпшы русиньскы колективы в окресі Бардйов. Належить вам вшыткым щіре подякованя!

Лем жаль, же приклад членів колективу з Решова не наслідують і жытелі многих векшых русиньских сел, в котрых суть вытворены ліпшы условія, котры суть головні в тім, же в тых селах діють на повні організованных школах фахівці –музыканты. Приклад з Решова може послужити і учителям музыкальной освіти в самім місті Бардйов.

Досправды, я мав барз добре почуття з активностей вшыткых выступаючых.

► с. 1

все і в кождім часі. Русины мають ей од зачатку свойого народного ествова́ня, а в тім дусі продовжовали і во великій кампанії перед зрахованьом жытельства 2011 року.

Головна путь Братіслава - Пряшів заповнена русиньскыма білбордами

„Всяды, де погну ся, віджу, чую і читам о Русинах!“ Таки і подобны высловы было чути головні од тых, котры часто міряють дорогу домів, на выход з далекой Братіславы, бо їх проводником были великы білборды, котрых напрямом было ословити Русинів, жебы využыли свое право приголосити ся слободні ку свойй народности, так як

вызначны люди, котры были на білбордах. Головна думка білбордовой кампанії выникла в голові нашого выдавателя новинок **п. Роберта Віца**, котрый є автором білбордів і дакотры з них і сам фінанцовав, за што йому належить велике подякованя. „Білборды мы сітуовали уж од Стречна,“ - гварить Петер Седлак зо сполочности, котра рекламну кампанію помагала забезбечіти. Веде тады головна дорога на Пряшів і так практичні каждый, хто іде на северовыход Словеньска, мусить тады перейти.

„Я не знав, же і Жанет Гусарова мать русиньске походжіня“.

І таки реакції прозвучали при кампанії, при котрых мі не раз при-

ходила думка, же даколи собі ани самы не знаме усвідомити, яких вызначных людей маме, котры не заперают русиньску ідентичность. Кампанія лем доказала, же русиньске походжіня мать много і вызначных особностей з области політики, культуры, шпорту, науки, медицины... На білбордах указало ся і много вызначных

Русинів з Америки, як: художник **Енди Варгол**, котрого родичі походили з русиньского села Микова. **Михал Стренк** - америцький войновий герой, котрый підняв америцьку заставу на острові Іво Іма. Походив з русиньского села Орябина. А найвысший представитель Руськой православной церкви, за “великов млаков,”

▼ ► Погляд лем на „маленку“ серію білбордів, котры было видіти в різних регіонах Словеньска.

Sabinov

Prešov, Rusínska ulica

Bardejov

Prešov, autobusová stanica

Medzilaborce

Svidník

▲ Предуаа РОС - В. Протівняк і предуаа СФРМ- М. Карах при пропандачній акції в Камюнкї, старолубовняньского окресу. На фото мож і видїти інтєресну інформачну таблу о селї Камюнка в двоязычній мутації (по- словєньскы і по-русиньскы), котрой автором є якраз молодый і успїшний русиньскый актївіста М. Карах.

быв архїєпіскоп Лавр, котрый походив зо села Ладомірова в окресї Свідник. Вшыткы тоты особы належахы до міцной комунїты амерїцькых Русинів, котры жылы в США і Канаді.

„Я ем Словак“ або „Мы Русины, но пишем собі українську народность“

І такы высловы принєсла актївізація, котру русиньскы актївісты розбіговали по окремых русиньскых селах. Даколи то было аж „трапным“ як „нашы люди“ по-русиньскы реаговали, же суть Словаками, ці докінце, же запишуть собі українську народность. Самособов, є демокрація і каждый мать слободне право написати ся тым, кым чує ся, яка сєдєчность у нього, но істо мі дате за правду, же не таким способом, котрым лєм негує самого себе, кідь є над міру ясны факт, же їднать ся о Русина. Но, як мы уж увєли, вирішыти але наконєць мусить каждый сам подля своей слободной волї, а головні - сумліня!

„Єдну раду тобі дам – помож собі сам“...

Зрахованя жытєльства 2011 было великов „матурїтнов скушк“ нєлєм про тых, котры апелациям і пропандації русинства

наслухали, но і про тых, котры тым інтєнєзівні заобєрєли ся. Вєдь выслїдок зрахованя є „кво вадїс“ про дальше єствованя Русинів на Словєньску. Є смутным фактом, же сучасна влада прїтїй акції Русинам практично не была напємочна, а так што мало руки, ногы, здоровый розум і, самособов, силу хотїня дало ся до роботы в дуєї єдної знамой словєньской співанкы: „Jednu radu ti dám, pomôž si sám.“ На приголошіня ся ку своїм корїням апеловало на Русинів много, (но не вшыткы) русиньскы організації актївних на Словєньску, при рекламній акції розвивали

▲ С. Лисїнова при пропандачній кампанії в селї єї прєдків – Т. Потоці (Штєльбах), сабїнівского окресу.

вєкшы снагы русиньскы актївісты – члєновы Русиньской оброды на Словєньску, організації молоды. Русины, Здружїня інтєлігєнції Русинів Словєньска, Ассоціяції русиньскых організації Словєньска, Русиньскых заінтєресованых здружїнь, Общєство Св. Йоана Крєстїтєля, Сполочность здружїня прятєлїв театру А. Духновїча, ПУЛЬС, ці докінце і члєновы партії Наш край. Вшыткы снажылы ся бєспосєрєдно ослєвльовати людєй, головні, в терєні, як і на рїзних культурно-сплєчєньскых і хрїстіянських акціях. Жытєлям рознашали апєлацияї од вызначных русиньскых особностєй, говорили с людми о конкретных проблемєх русинь-

єтїчнє вызнаня артїстів ДАД-у і мікс русиньскых співанок, котры звучали на окремых сєлах в розгласї. Далє трєба спомянути плагаты великого формату, тєлєвізний і радїовый шот, котрый виготовили молоды Русины в співроботї зо ЗІРС-ом, інєрєцію во вшыткых рєгіональных новинках прєважні на выходнім Словєньску, котры чїтать околє мїліона людєй, як і много пропандачных акцій, на котрых русиньскый карїкатуриста Ф. Віцє прєзєнтовав свої рієсункы в допрєводї великого будитєльського слова. Тото є лєм капєлька з пропандації, котру вєдно высшє увєджєны організації робили на хосєн і благо будучности Руси-

▲ Красны жєны і головны гєрої популярного фїлму Осаднє, были тых нєодїлїтєльных сучастьов пропандації русиньской народности.

ского руху, о потрєбї приголоєти ся к русиньській народности і т. д. На історїчно найвєкшїй кампанії Русинів партїціповало, окрєм высшє увєджєных організації, і много русиньскых подникатєлїв, прїматоры мієт: Пряшїв, Сабїнів, Мєджїлабїрці, Стара Лубовня, старостовы окремых сєл, про котрых подякованя з увєджєньом мєна принєсємє в дальшїм чїєлі ІР. Окрєм уж споминаной бїлбордовой кампанії были зробєны посольства і одказы вызначных русиньскых будитєлїв і велїканів, котры дала РОС выдруковати і котры вы нєраз відїли і в нашых новинках. Тоты літакы были, окрємьма русиньскыма актївістами чєрєз РОС, ЗІРС, РК РОС Бардїйов, КРС і молодых Русинів, дїєтрїбуованы по окремых домах в мієтах і сєлах з русиньським жытєльством, як і на вызначных культурно-сплєчєньскых акціях. Околє 13 тїєсяч літаків было дїєтрїбуовано і чєрєз словєньску пошту. Актївностєй ку зрахованю было іщї омного вєцє, напр. в подобї ЦД, котрє дала виготовити РОС, на котрїм є прєкраснє по-

нів. Нє даєть іщї нєспомянути іноватївность пропандачной кампанії, котра звучала в комерчньх мєдіях в ТВ Маркіза і ТВ ІОІ, значїть - в найєлїдованїємых тєлєвізіях в рїзних шотах „проганяв“ ся фєномєн Русин. Мотїваційов до дальшой роботы была ступаюча актївность і інтєрєс од рїзных подникатєльських субєктїв, котры спонзоровали дальшых 45 фалатків бїлбордїв. Значїть, на зачатку їх было 25, так як мы увєли в попєрєднішїм чїєлі ІР, но в половинї кампанії кїлькость бїлбордїв навєшыла ся о 42 кусїв з чого выплывать, же по цілїм Словєньску было цілєково 67 бїлбордїв! Така робота (їєто вшыткы узнатє) заслужыть собі велїкє подякованя і нєсподївану похвалу. І є лєм доказом того, же Русины суть ту і нє хотять ніч надштандартного, но хотять лєм надалє слободні розвивати свою культуру, свій язык, свої традиції і свою цєрков! Но найліпшов одмінєв за плодну роботу будє конкретнє чїєло Русинів, котрє вірїмє, же будє того року высшє, як в 2001 році.

ЮБІЛЕЙНЕ 5-ТЕ СВІТОВЕ ФОРУМ РУСІНСЬКОЇ МОЛОДЕЖІ МОЛОДЫ РУСИНЫ – НАШЕ СОКРОВІЩЕ

Паралельно з 11-им СКР одбудеся і V-те Світове форум русинської молодіж (дале СФРМ), на котрім делегацію молодих Русинів зо Словеньска будуть репрезентувати: **Инж. Мартін Караш** - сучасный председа СФРМ і член Выконного выбору молодых Русинів (дале ВВ м.Р.), **Инж. Петро Штефаняк** - председа м. Р. на Словеньску, **Мгр. Мартін Дуфала** - член ВВ м.Р., **Бц. Людміла Секеракова** - членка ВВ м.Р. і **Петро Мосоряк** - член м.Р. за Пряшів.

Спрацовали – сіл, -пем-, Фото архів редакції ІР

Отім, же молоды люди зо Словеньска правомучаються такой вызначной цілосвітової акції, яков є СФРМ, свідчить і факт їх плоднотной работы, а то нелем в окремой організації м.Р., но і в цілосвітовім контексті. Єдним словом – є о них всяды чути і роботу за нима відіти! Про інтерес уваджує, же організація м. Р. выникла кінцом 2008 рока, 7-го фебруара 2009 проходив ей 1-ый цілословеньскый Сейм і на 4-ім СФРМ, котрый проходив 5. 6. 2009 в сербськім Руськім Керестурі, уж были м.Р. зо Словеньска прияты за рядного члена СФРМ. А жебы того не было мало, так мусиме увести, же тодышній делегат за м.Р. – М. Караш, быв якраз на 4-ім СФРМ зволений за председу СФРМ. Што ку тому додати? Лем тільки, же організація за так короткий час собі вытворила міцне русинське молоде ядро, їх сила хотіня, модерный дух, нова форма работы, заложена не на основі приватных аверзій з минулости (як ся то стало трендом в інших русинських організаціях), але будованых на конкретных темах і проблемах Русинів, за так короткий час выбудовала важность і респект у інших організаціях на Словеньску.

Активности СФРМ в меджіконгресовім періоді

Ту треба такой на зачатку припомнути, же в часі, коли перевзяв функцію председа СФРМ М. Караш, небыли одношыня і работа у форумі штандардны, або ліпшы повиджено, были нештандардны. Так само можемо сміло конштатовати, же ани окреме засідання 4-го СФРМ небыло приготовлено, так як бы мало быти і каждый участный тот факт може лем подтвердити. Но така ситуація была може і зато, же окреме председничество СФРМ мало свої проблемы, котры ся наслідно показали і на выштыках активностях до тогды ествующого СФРМ, котры небыли найліпшы. Но ани в так тяжкій сі-

туації новозволений председа не гледав винника і причіны такой ситуації, але одразу зо своіма співпрацownikами і активными людьми пустив ся до работы. По двох роках можемо конштатовати, же в области цілосвітової молодежной організації многы планованы акції выдарили ся на єдинку, інші суть розбігнуты, но і в дакотрых становленых цілях не вшытко выдарило ся. Но такый є живот. Но є на місті хочь лем в короткості оцінити дворочный період СФРМ. На 4-ім СФРМ делегати того фора догодили ся на потребі вытворіня интернетовой сторінки СФРМ і тоту задачу на себе перевзяла організація з Румунії на чєлі з п. Фірчаком. Кідь же і СКР пришов з таким поглядом, зато было договорене, же вебова сторінка буде єдна. В сучасности є тота задача розробена з тым, же вебова сторінка є функчна і поступні доповньована основными інформаціями о СКР і СФРМ.

Выпрацована є і історія СФРМ, тыж народны символы Русинів, історія СКР і многы далшы річі одповідны про вебову сторінку. Участники СФРМ догодили ся і на потребі перекладу станов СФРМ до русинського і англійського языків. Тота задача была тыж успішні сповнена. Обидві верзії были выготовлены і посланы каждой членській державі СФРМ. І задача забезпечити пропагандный матеріал о народных символах Русинів была сповнена як і документ з русиньсков заставов, гімнов і ербом був розосланий емейлом вшыткым членським організаціям СФРМ. Так само кампанія в окремых членських державах перед зрахованьом жытельства была повні підпорована і членськими організаціями СФРМ. То значить, же і тота задача была наповнена. Ту треба повісти, же членська організація СФРМ - молоды. Русины барз активні на тій кампанії партіциповала. СФРМ тыж дало собі за ціль переробити Становы СФРМ і їх нову пропозицію предложити

на теперішнє 5-те СФРМ в Мадярську. Значить, же і тота задача з Резолюції 4-го СФРМ была сповнена, і на 5-тім СФРМ будуть предложены выновены Становы, з котрых были многы невідповідности і недостатки выпущены і новы, іновативны думкы были доповнены. Мож конштатовати, же вельо активностей і споїнь СФРМ на чєлі з його председом реалізовало ся главні через интернет і соціальну сіль Facebook. Думає, же і до будучности є якраз интернет найліпшов путьов, як ослвити потенціальных активістів про русинський рух. Окрем уж спомянутых задач, выдарило ся пропаговати СФРМ через медія скоро во вшыткых членських державах (Сербія, Польша, Словеньско, Україна, Румунія, США і т. д.). В часі приготовліня є і нова публікація о історії СКР і СФРМ. За дворочный період був вытворений репрезентативный лист СФРМ і його офіціальны штемпель. Самособов, нелем позітива были через діятельства СФРМ, як высловив ся председа

▲ Фото з 2009 р., з Русинської ватры і фотболового турная, котры організували м.Р. в селі Малий Липник.

СФРМ М. Караш: „за головный недостаток СФРМ považujeme slabšiu komunikáciu i aktivnosť z боку окремых членських організацій. Барз тяжко розвивати наднародностне форум, коли хыбить комунікація. До будучности апелую уж тепер на вшыткых, же основое успіху i розвитку СФРМ буде, жебы за председа СФРМ i за членів СРРМ были зволены люди, котры будуть мати охоту співпрацювати на дальшій розвитку СФРМ, але i на розвитку русиньского народа в меджінароднім контексті.“

Наконець уж лем молодым участникам СФРМ пожелајме, жебы на набліжуючій ся світовій форі в кождім случаї пановала демокрація, толерантність, мудрость i решпектована розмаїтых поглядів.

Мы спросили ся

Перед 5-ым СФРМ мы актуалні выповідали дакотрых з делегатів 5-го СФРМ а їх інтересны погляды, мудры высловы як i істу зналость русиньского руху вам як раз теперь приносиме:

1. Што очекавать Інґ. Мартін Караш, председа СФРМ од 5-го СФРМ i 11-го СКР?

Світовий конгрес Русинів (СКР) про мене значіть велике свято, коли зыйдуть ся Русины з цілого світа, жебы обговорили вопросы, котры суть важны про далшій розвиток русинства в окремых державах. Тогорочный конгрес буде про мене інтересный з трьох аспектів:

I. Зрахованя жытельства в окремых державах – тема барз важна i потрібна зато, жебы могли Русины i до будучности розвивати свої потреби. В дакотрых членських державах уж зрахованя жытелів одбыло ся, в інших іщі лем буде, але найважніше є, жебы собі окремы державы вымінили скусности, жебы учіли ся на хыбах або добрых думках других i жебы ся ведно підпоровали в даній області. Зрахованя жытелів у нас, на Словеньску, принесло про мене в основнім велику скусность в тім, же в роботі з людьми через прями́й контакт в селах i містах треба

продовжувати, треба їм в даній області робити освіту, приносити їм все актуалны інформації, а што є найголовніше – нетреба в тім перестати. В пропаґачных активностях, котры мы зажили в кампанії перед зрахованьом жытелів, бы мали i надале продовжувати i наші русиньскы організації бы мали быти i надале активны, бо лем того приносить свої плоды. Люди задумують ся над нашыми словами, над інформаціями, котры їм окрема нас нхто не дасть. Русинів на світі є вельо, лем дакотры з них суть необроджены, суть несмілы i так само в многих случаях i заваджаны умыселні, жебы собі не усвідомлювали своє походжіня...

II. Молода ґенерація i русинство – важный вопрос, котрый собі мусить усвідомлювати кождый, хто хоче i надале розвивати русиньску проблематику, хто мать інтерес о того, жебы i о десять, двадцять, тридцять років могли ся молоды люди сходити нелем на конгресах i жебы на них могли говорити о активностях Русинів по цілім світі. Важный вопрос i зато, бо епоха, в котрій жыєме, є основана на новых технологіях, на новім думані, на модерній роботі – є то епоха, котрій середня i старша ґенерація уж не приспособлює ся i зато треба, жебы вшыткы організації на цілім світі заанґажовали штонайвеце молодх людей, жебы їм вірили i накладали на них штонайвеце работы, бо молода ґенерація докаже много. I днешня епоха давать великы можливости, котры наші русиньскы організації ани з далека не

► с. 10

ПРОГРАМ ПЛЕНАРНОГО ЗАСІДАННЯ

V-го Світового Форуму Русиньской Молодежі
Піліссзентекересзт (Млунки)
ул. Помазі 6, Мадярьско

Пятніця – 17-го юна 2011, од 15. 00 - 18.00 год

I. ПАНЕЛ (15. 00 - 16. 00 год.)

Оцініня діяльства СФРМ i його окремых членських організацій за роки 2009 – 2011

1. Організація Общество Русинів з Чеськой републикі
2. Організація з Хорватська
3. Організація з Польска
4. Молодежна організація Культурного союзу Русинів з Румуньска
5. Організація Форум молодых Рускей матки зо Сербії
6. Організація молоды Русины зо Словеньска
7. Організація з України
8. Організація з США i Канады
9. Справа председа СФРМ о діяльстві

II. ПАНЕЛ (16. 00 - 17. 00 год.)

Становы СФРМ

1. Пропозиції на управу станов
2. Запрацьованя пропозицій окремых членських країн
3. Схваліня станов (управеной верзії)

III. ПАНЕЛ (17. 00 - 17. 30 год.)

Персональне забезпечіня СФРМ

1. Пропозиції окремых членських організацій на членів СФРМ
2. Пропозиції окремых членських організацій на ревізора СФРМ
3. Пропозиції окремых членських організацій на председа СФРМ
4. Презентація візій i пропозицій будучого діяльства СФРМ
5. Презентація кандидатів на председа СФРМ
6. Вольбы

IV. Пропозиція новой Резолюції V-го Світового форуму русиньской молодежи

▲ Молоды Русины за так короткый час основали властный фольклорный коллектив під назвов Рутенія.

выуживают. Так само треба, жебы наші організації задумали ся над тым, чім ослівлюють молоді генерацію. Молоды не читають книжки в бібліотеках, котры наші поеты выдавають. Молоды не ходять на фольклор, котрый в наших активностях домінує... Де наші молоді? На интернеті, при телевізії, радіу - ці хочеме або нет. Днес є епоха интернету, медіі - а як раз того наш найвекший недостаток. Є потрібне, жебы головні молодежны організації і їх членови оволоділи интернет, Facebook, емайлову комунікацію і жебы всяды там пропаговали наші організації і їх роботу, і таков путьов комуніковали зо своїма сучасниками. Лем так можемо ослівити молодеж і опросити ся той генерації што хоче.

III. Економичне забезпечіння діяльності русинських організацій і інституцій – вопрос, без котрого не мож до будучности розвивати нашу цілосвітову роботу. Не мож, жебы репрезентанти Русинів в окремых державах робили неконечну роботу лем з ентузіазму, без економічного крытя, без інституційного застрішіня. Є потрібна координація, жебы екзистуючі професіональні інституції што найвече підпорвали добродетелів, і жебы они были централами, о котры можуть активісты оперти ся, де можуть найти застрішіня, поміч, раду - споїти силы так, жебы Русины здобыли собі што найвекшу автономію в окремых державах, во вопросах своей проблематики, бо лем самы найліпше знаме, які суть наші проблеми, де нас найвече тискать боканча. Так само конгрес бы мав задумати ся над можливістьов обернути ся на міжнародны організації (Европской унії, але і далшых) і пересвідчити їх о тім, же русинський народ пережив великы несправедливости, був так, як наприклад, Жыди убиваний, пренаслідований, вывращдываний і зато днес боею о свое пережитя. Пожадати о вытворіння професіональных урядів про русинську народностну меншыну, жебы они реалізовали проблемы і потребности нашего народа, і жебы были напачочны при їх реалізації. Лем совмісна работа плаченных професіоналів і сердцьом пересвідченых русинських активістів може принести далшый розвиток наших русинських сел, міст і людей, котры в них жыють.

З якіма конкретными активностями буде СФРМ презентувати ся на 5-ім СФРМ?

Русинська молодеж буде на

своім 5-ім Форумі заоберати ся свойов діяльністьов за послідні два роки. Так само будеме мініти штатут – правила работы Світового форума русинской молодежи (СФРМ) і головно будеме говорити о новых візіях і цілях, найвече в споїні з модерными комунікачними путями. Треба, як уж я споманув, жебы молодежны русиньскы організації вытворили сїть цілосвітового русинства на интернеті, жебы ослівлювали русиньсков проблематиков што найвече молодых людей, а того, же дасть ся, о тім будеме молодых хотіти пересвідчити, головно, на основі работы форума за послідні два роки, як і на основі успішной работы нашей організації молоді. Русины. Я все гварю, же конгрес і форум є на того, жебы мы ведно на світі координувани, співпрацовали, выміньовали собі познания і скузености, жебы мы тримали контакти меджі русинами з окремых держав світа.

А яке є пожелання председы СФРМ участникам СФРМ і СКР?

Вшыткым Русинам на цілім світі жычу окрема здоровья, спокійности в родинах і спокійного живота і місце в сердечку про заповідь своїх предків. Жебы цілий жытот чули, же Господь Бог їх зродив до русиньской родины і они тоту родину і кров мають мати в почливости.

Многая і благая літа про Русинів цілого світа...

2. Што очекує председа молодых. Русинів. Інґ. Петро Штефаняк од 11-го Світового конгресу Русинів (СКР) і 5-го Світового форума русинской молодежи (СФРМ)?

В першім ряді очекую істый поступок в розумінні СКР і СФРМ. Бо дакторы люди собі тоты інституції мылять з окремыма організаціями, котры роблять акції і проекты. Тото є але неправда. СКР бы мав в першім ряді вытворити простір на порівняня активностей і работы організації, на набрання новых іншпірацій в різних дискусіях і ведно з тым мати і форемный характер. Єдна важна реч, котра думам собі, же належить на форум такой події - є рішіня

”

Єдна важна реч, котра думам собі, же належить на форум такой події - є рішіня штатуту народностной меншыны в окремых державах. Треба порівнати собі системи фінанцованя народностных меншын, выпрацовати постановління з рекомендаціями про каждую державу. Такой документ, котрый буде під егідов СКР мать велику важність, зато я бы пропонував, жебы тот документ з конкретными пропозиціями і рекомендаціями, одкажующіма, наприклад, на подобный систем в заграничу, був офіціалні рекомендованный про владны інституції. Думам, же аж тоды здобуде Конгрес свою важність і гллубше оподстатніня, кідь з нього выйде шпеціфічне рішіня ситуації з конкретнов конклузіюв. Инакше то буде лем посіджіня, котре мать за ціль зыйти ся і побісидовати, што є тьж красный напрям, але думам собі, же не вартый акції під назвов „Світовый конгрес“.

Петро Штефаняк

штатуту народностной меншыны в окремых державах. Треба порівнати собі системи фінанцованя народностных меншын, выпрацовати постановління з рекомендаціями про каждую державу. Такой документ, котрый буде під егідов СКР мать велику важність, зато я бы пропонував, жебы тот документ з конкретными пропозиціями і рекомендаціями, одкажующіма, наприклад, на подобный систем в заграничу, був офіціалні рекомендованный про владны інституції. Думам, же аж тоды здобуде Конгрес свою важність і гллубше оподстатніня, кідь з нього выйде шпеціфічне рішіня ситуації з конкретнов конклузіюв. Инакше то буде лем посіджіня, котре мать за ціль зыйти ся і побісидовати, што є тьж красный напрям, але думам собі, же не вартый акції під назвов „Світовый конгрес“.

тото є лем общій погляд на того, што вшытко хочеме презентувати остатнім організаціям на СФРМ. Думам собі, же результаты нашей работы треба интензівні відити і чути о них, бо маме за собов єдну велику етапу. Теперь вступуємо до другого періоду, коли хочеме ослівлювати уж нелем высокошкольску, але і середньошкольску молодеж, бо і в наших рядах мусить быти забезпечена пріродна контінуйта.

3. Што чекать Мґр. Мартін Дуфала, член молодых Русинів, од 11-го СКР і 5-го СФРМ?

З якіма конкретными активностями буде організація молодых. Русины (м.Р) презентувати ся на 5-ім СФРМ?

Організація м.Р была праві на посліднім СФРМ прията за рядного члена, а то уж по пів року дійствованя. Уж тоды мы доказали презентувати ся різними активностями. За послідні два роки організація зробила барз вызначный посун до переду. Мы придбали далшых молодых людей до своїх рядів, маме за собов множество акцій уж нелем сполоченьского і культурного, але і освітнього характеру. Мы основали властный фольклорный коллектив під назвов *Рутенія*, барз вызначні і интензівні мы запоїли до кампанії перед зрахованьом жителів 2011 на Словеньску. Активні мы формовали русинський рух на цілім Словеньску і т. д. Но

Як делеґат, котрый на таких вызначных акціях бере участь першый раз, очекую од того фора, же спознам ся і стрічу ся з Русинами практичні з цілого світа, што не ставать ся каждый день. З того выпливать і дальше очекования, конкретні, же дізнам ся інформації о тім, як жыють Русины в інших штатах, які суть їх старости і радости і єм радый, же і наша делеґація їм одпрезентує наші активности на Словеньску а тым властні посунеме о нашім руху інформації до світа. В непосліднім ряді вірю тому, же надвжяме контакти і сполупрацю з Русинами і організаціями з інших держав, бо того я поважам за єден з цілів стрітнутя такого цілосвітового фора.

Лаборецькы майовы дні в знаміні традицій наших предків

-сіл-, фото –вп-

В днях 27-го і 28-го мая 2011 в головнім місті Русинства – Меджілабірцях одбыли ся интересны Лаборецькы майовы дні, котрых організатором было місто Меджілабірці і Містна організація Русиньской оброды в Меджілабірцях.

Двойдньова акція приготувала нелем про містных Лабірчанів, но і про участників споза границь богатый культурный програм, множество смачных русиньских їдел, інтресны торгы, но і прятельску атмосферу в рамках проекта Ростанцьоване пограничя. Не хыбовав ани выступ русиньских колективів Камяны з Меджілаборець і Габурчанкы з Габуры.

Прихыленці женьской красы собі істо пришли на своє в подобі Місс Меджілабірці 2011. Великий интерес бив і о презентацію смачной польской і русиньской кухні, де не хыбили найліпшы русиньскы пероги, закручанькы, мачанка і іншы доброты русиньской автентичной кухні. Одбыли ся і офіціалны стрітнутя

▲ При мікрофонах пріматор міста Меджілабірці Інґ. І. Солей (наліво) і пріматор польского міста Санок - Войтих Блехарчік, котры славностні приговорили ся к участникам акції.

▲ Погляд на учасників акції, котры презентували смачны русиньскы їдла.

делеґацій з польского Санок на чолі з пріматором Міста - **Войтихом Блехарчіком** з делеґаційов представителів Містського уряду в Меджілабірцях на чолі з пріматором міста **Інґ. Іваном Солейом**. До капелькы наповнений сценар Лаборецькых майовых днів бив заісто добрым „шартуючим мотором „перед великов акційов, котра рихтує ся якраз в Лабірцях в подобі **49-го рочника Фестивалу культури і шпорту**, котрый, як уж мы авізовали в ІР ч. 9-10 /2011, одбуде ся в днях 25-го - 26-го юна 2011, на котрый вы вшыткы сердечні позваны.

Іконы православных іконописців в Пряшові

Ку Русинам уж цілы стороча належить їх хрістіянська віра і восточный обряд. В церквах і обыстях маме в почливости іконы, котры суть нелем естетичным сквостом, але про віруючих і окном до неба, яки нас в молитвах і читані іконы переносять од поземских думок, до рая. І тото є єдна з прічин, про котру СНМ – Музей русиньской культуры в Пряшові дня 9-го юна 2011 р. зорґанізовав славностне одкрытя выставкы під назвов **чеськы і моравскы іконописці**.

П. Медвідь, форо автора

Вернісаж путовной выставкы, на котрій нащівники можуть відіти тото найліпше од сучасных чеськых і моравских православных іконописців, одкрыла директора музею ПгДр. Ольґа Глосікова, докторка наук. Про участників была приготувена і курта фахова лекція на тему іконы, яку про тоту нагоду пришов реферувати продекан про науку, докторандьскы штудії і заграничне одношіня Православной богословецькой факулты ПУ о. ТгДр. **Йоан Гусар, ПгД**. Лекція пояснила основны вопросы – што є ікона, яку мать історію, символіку, яки фарбы уживають ся при єй писані і што значать, чом находить ся в наших церквах і обыстях, чом о іконі гвариме, же пише ся, а не рісує ся і як єй можчітати. Посвятну атмосферу такой „малой церкви“, котру выставлены іконы в просторах музея участникам вытворили, іщі уміцнив православный хор штудентів (на фото), котрый дійствує при Православній богословецькій факулті. Тот в рамках святочного програму выступив і од-

▲ Погляд на интересны іконы од сучасных чеськых і моравских православных іконописців.

презентовав дакілько прекрасных церковных співів, котры в їх професіональных обробках

реально потішили сердця вшыткых нащівників. Треба спомянути, же хор, який директорка музею позвала на вернісаж, наспівав і прекрасну русиньську гімну перед тогорочным зрахованьом людей, яку мож познати під назвов **Карпаты, Карпаты**. Выставка мала позітивну реакцію, што было видно і на інтересній дискусії, яка продовжовала і по закінчіні офіціального програму.

Як інформовала директора Глосікова, музей мать в плані зробити в найближшій часі подобну выставку, яка буде заоберати ся іконами грекакоталицькых іконописців. „Хочеме фурт глядати тото, што нас споює, не што нас розділює,“ - повіла О. Глосікова. В найближшых днях, перед ХІ-ым Світовим конгресом Русинів, який одбуде ся в мадярскім Будапешті, мать музей підписати в Братиславі документ о співпраці з америцькима Русинами, на основі котрого бы мали быти в Пряшові одкрыти далшы интересны експозиції.

В днях 27-го аж 29-го мая 2011 р. Хор Катедрального собору Успенія Пресвятой Богородиці в Кошіцях участвовав на Меджінароднім фестивалі духовной і фолклорной музыки на далеком острові Кіпр. Фестивал організувала Школа візантської музыки трімітгоунтської єпархії в Атієнов. Головним організатором був брат Еваггелом Георіо, дірігент, Хор студентів Школи візантської музыки в Атієнов і МСЗ трімітгоунтської мітрополії. 27-го мая 2011 р. во вечірних годинах одбыв ся Концерт духовной музыки. Участниками концерту были: Хор студентів Школи візантської музыки в Атієнов, МСЗ трімітгоунтської мітрополії і Хор Катедрального собору Успенія Пресвятой Богородиці в Кошіцях під веджіньом дірігентки **Славки-Ксенії Рудачковой**. Концерт був в духу святкування Христового воскресенія. Публика мала можливість переживати атмосферу пасхальных прастарых візантійских і поростоініяльных роспівів. В другій часті концерту зазвучали в концертнім обробліні пасхальны співы, декламованы хорістами катедрального собору. Наконєць ку вшыткым участникам приговорив ся Його **Высокопреосвященність Георгій, архієпіскоп мігалівско-кошіцькый і Його Блаженість Варнаvas, трімітгоунтський мітрополіта**. Неділя 29-го мая 2011 р. зачала ся архієрейсков літургійов в церкві св. Йоана Крестителя в Корносі. Літургію служили Його **Высокопреосвященність Георгій, архієпіскоп мігалівско-кошіцькый і Його Блаженість Варнаvas, трімітгоунтський мітрополіта**, ведно зо своїма діяконами, о. архімандртіом Конштантіном і остатныма сполуслужашіма священиками. В часі архієрейской літургії было чути співы в старославянськым языку, котре выконовав гостючий хор і візантійскы співы, презентованы домашнім хором. Хоры співали на двох крилосах – черяли ся. Атмосферу ектейні в старославянськым языку доповнив о. **архідіякон Матуш Спішак**. Святочна літургія была великым до-

Меджінародный фестиваль духовной і фолклорной музыки

Кіпр (Cyprus) 2011, I-ый рочник

Мір. Славка Рудачкова, ПгД., Фото авторкы

казом того, же в Хрісті мы вшыткы ведно, же в Православній церкві нияка діленість, ани одлишность языка не є барьеров славлія Евхаристії. Хрістос нас вшыткых зєднує в Собі, в причащіні Тіла і Крови. В тот день одбыв ся і прекрасны культурны вечор фолклорных

▲ Культурный вечер фолклорных співів і танців словенського і кіперського народів, 29. 5. 2011 р. Кіпр – на фотці: Його **Высокопреосвященность Георгій, архієпіскоп мігалівско-кошіцькой архієпархії**, Його **Блаженість Варнава, трімітгоунтський мітрополіта**, єй **Ексцеленція** ПгДр. Анна Туренічова, ПгД., **міморядна і сповноміцнена амбасадорка СР на Кіпрі**.

співів і танців словенського і кіперського народів за участі Його **Высокопреосвященности Георгія, архієпіскопа мігалівско-кошіцького**, Його **Блажености Варнаву, трімітгоунтського мітрополіта**, священства, спонзорів програму і уважаных гостей різних урядных інституцій. Меджі позванымы гостями была і єй **Ексцеленція** ПгДр. Анна Туренічова, ПгД., **міморядна і сповноміцнена амбасадорка СР на Кіпрі**.

Наконєць к участникам приговорив ся Його **блаженість Варнаvas, трімітгоунтський мітрополіта**, котрый участникам ведно з тым вручав діплумы за участь на фестивалі як і интересны подарункы. В понеділок 30-го мая хорісты Катедрального собору Успенія Пресвятой Богородиці в Кошіцях прияли позваня єй **Ексцеленції** пані амбасадоркы на словенську амбасаду, де была дружна бісідка з пані амбасадорков і іншыма працівниками амбасады. Навщівка была закінчена сполочным співом народных співанок з різних регіонів Словенська, што барз потішыло пані амбасадорку і працівників амбасады. Само собов, же при презентації не хыбили ани тоты нашы – **русиньскы співанкы**. Велика подяка за вшытко належить Господу Богу, котрый

свойов мудростьов і благодатьов вшытко наповнює. Подяка належить і Його **Блажености Варнавови і братови Еваггелови Георгію**. За позваня на тоту Богом благословенну акцію, гостителям, організаторам фестивалу, як і о. архімандрітови Конштантінови і о. архімандрітови Спірідонові, котры гарантовали фестиваль забезпечінєм фінанцій, належить щіре подякованя

Нова книжка з пера Ф. Данцака о Шашовій

František Dancák: *Šašová a jej zázračná ikona*. Petra, n. o., Prešov, 2011, 87 s.

П. Медвідь

В шыткым уж істо знамый і активный автор о. Франтішек Данцак, грекокатоліцькый священик, доггорочный педагог і писатель, підпреседа Сполку русиньских писателів Словенська, і того року приходить перед читателя і вдяка своїй творчій роботі презентує ся новов книжков. Публикація *Шашова і єй чудесна ікона* продовжує в Данцаковій започатій думці і мапє далше одпустне місце грекокатоліків на Словенську. Село Шашова, бардіївского окресу є знаме вдяка іконі, котра находить ся в містній церкві Успенія Пресвятой Богородиці. На іконі, котра походить з 15-го стороча, є выображена Богородиця з Дітинов (Ісусом) в руках і подля канонічної візітації з 1834 р. споминать ся тотя ікона як *miraculossa* (чудесна). Брєве папу Пія VI-го з 30-го юна 1779 р., котре приналежить ку іконі, дават про церьков в Шашовій повноміцны одпусты. Подля тых документів мож пові-

сти, же Шашова є найстаршым одпустным місцьом грекокатоліків Пряшівской архієпархії на Словенську. Данцакова книжка проводить нас куртов історійов села і пояснює релігійный жывт в Шашовій, де жыють грекокатолікы. Автор фахово робить з архівнымы матеріалами, матриками і схематизмами парохії Ортутьова, під котру днесь Шашова, як філіалне село, приналежить. Хоць докладніше факты о чудесных выслушанях і уздравліннях через шашовську ікону не захоронили ся, Ф. Данцак, вдяка доступным документам, приближує читательови історію одпустного місця. В книжці можеме найти хронологію визначных історічных подій в Шашовій од 1726 р. до сучасности, як і далшы штатістичны інформації о парохії Ортутьова. Публикація приносить і красну фотографічну ілустрацію з підписами, в котрій можеме відіти як чудесну ікону, так і далшы цінны іконы, походячі з той церквы або фото з одпустовых свят од 1989 р. Книжка є обогачена о резюме в семох языках, меджі котрыма є і русиньскый. *Шашова і єй*

чудесна ікона є далшым якостным твором з пера о. Франтішка Данцака, котрый може послужити вшыткым, а нелем віруючым, котры интересують ся о нашу релігійну історію, або як шумный і цінный подарунок нашым близкым.

Одкрыте писмо прэзідэнтави Словенскай Рэспублікі

Партія Наш край публічна вызываць пана прэзідэнта СР Івана Гашпаровіча, жебы не падпісав новелу закона ч. 184/1999 о хоснованю языків нацiональных меншын i вернув ю Народній Раді Словенскай Рэспублікі на переробіня. Екзiстуюча словенска лeгiслатiва iгноруе рeзультаты спiсаваня жытeлeв, дoмiв i квaртeлeв з 26. Мая 2001 року. Все платный i eфeктивный список сeл, котрых жытeлe мoжyть уряднi хoснoвaти мeншыноый язык, уведeный в дoдaткy ку нaряджiню влaды Np. 221/1999 Z. z. Тот список быв oснoвaный нa рeзyлтaтoх спiсoвaнa жытeлeв, дoмiв i квaртeлeв iщi в рoкy 1991. По пeрeпiсi в 2001 рoцi сe oдбыви в eднoтливых нaрoднoстных мeншынах тaкы змiны:

Народнoстнa мeншына, дo кoтpoй сa пpигoлoсилo нaймeншe 20% жытeльствa 1991: 2001:

Нарoдн. мeншына	1991	2001	1991: 2001
мaдьярскa мeншына	512 сeл	501 сeл	(є мeншe 14 сeл, пpибылo 3)
pyсиньскa мeншына	68 сeл	91 сeл	(є мeншe 10 сeл, пpибылo 33)
poмьскa мeншына	57 сeл	53 сeл	(є мeншe 39 сeл, пpибылo 35)
укpаїнськa мeншына	18 сeл	6 сeл	(є мeншe 13 сeл, пpибылo 1)
нiмeцькa мeншына	1 сeлo	1 сeл	(знижiня o 1 сeлo, пpибылo 1)

На Словeнськy сa уж скopo 10 рoкiв нe рeшпeктуyть пpaвa oбчaнiв, штo сa гoлoсaть ку нaрoднoстным мeншынам, хoснoвaти влaстный язык в сeлax, кoтpы пpибылi дo спiскy в рoцi 2001, бo влaдa СР нe змiнiлa спiсoк сeл уведeный в дoдaткy ку влaстнoмy нaряджiню з рoкy 1999. Нeдaвнo пpиятa нoвeлa зaкoнa тoт пpoблeм нeлeмжe нe вырiшылa, aлe пpoблeм „кoнзepвye“ мiнiмaлнo дo рoкy 2021, штo в пpaкci знaчiть, жe aни в сeлax, кoтpы спoвнять зaкoнны yслoвiя пo тoгoрoчнiм спiсoвaнo жытeлeв, coбi oбчaнe нe бyдyть мoчi yплaтнити coвi пpaвa мeншын. Сьмe пeрeсвiдчeны, жe Слoвeнськa рeпyблiкa тaкым пoстyпoм флaгpaнтнo пoрyшyє coвi мiджiнaрoдны зaв'язкы (Рaмкoвый дoгoвoр пpo oхpaнy нaрoднoстных пpaв, Eвpoпскy xapтy рeгioнaльных aбo мeншыноовых языкiв iтд.).

Жaдaмe, жeбы сa пeрeд нoвeлiзaцioв языкoвoгo зaкoнa пpиялo нoвe нaряджiнa влaды, кoтpe зpyшiть нaряджiнa ч.221/1999 i кoтpe бyдe бpaти дo yвaгы aктуaльны рeзyлтaты спiсoвaнa жытeлeв, дoмiв i квaртeлeв 2011 рoкy.

Ян Лiпiньскый,
пiдпpeдceдa пapтiї Наш край

Позываме вас на оддых i турiстiкy

В днeшнiм вьдaнi нoвинок пpoдoвжyмe в нaшiй рyбpицi, бo як є знaмo, чepянa рoбoтy з oдпoчiнкoм є тoв нaйпepшopяднiшoв вьмoжeнoстьo чoлoвiкa i pиtмoм людськoгo жьвoтa. Рeшпeктoвaти тoтy пpиpoднoсть -знaчiть, здрaвo жьти. Госпoдь ствopиe чaс i ствopиe йoгo нaicнi мнoгo. Вьстaчiть з ньoгo пpo кaждoгo дoсть нa вшыткo, штo кoмy нaлeжыть, знaчiть, i пpo oддых i тyристiкy, лeм з ним тpeбa знaти мyдрo нaрaблaти. Днeсь вaс пoзывaмe дo Кpальoвскoгo мiстa – Бapдiйoвa i йoгo oкoлицi.

Тeкст i фoтo: С. Лисiнoвa

Кpальoвскe мiстo - Бapдiйoв

О Бapдiйoвi дaлo бь сa мнoгo нaписaть, нo стapa пoслoвиця гвapить, жe є лiпшe рaз вiд-ити, як стo рaз o тiм бiсiдoвaти. Зaтo i вь нe oхaбтe coбi yтичi тoтo мiстo, кoтpe є єдным

i з нaйкpасшых мiст нa сeвepoвxoднiм Слoвeнськy. Бapдiйoв є вeликым пpиягoм пpo тyристiв, мaть бoгaтy iстopию i є пepлoв pyсиньскoй кyльтypы нa Слoвeнськy. Пpекpасный пaнoрaмaтичний пoгляд пoнyкaть гpaдный ciстeм Бapдiйoвa, кoтpый є єдным з нaйдoскoнaлiшых гoтичных oпeвнiнь нa Слoвeнськy. В сyчacнoсти тoтa фopтифiкaция зaчлeнyє сa дo eвpoпскoгo фoндy кyльтypнoгo нaслiдствa. Oпeвнюючi мyри мiстa Бapдiйoв нaлeжaли в сepедньoвiкy ку нaйдoскoнaлiйшым oпeвнiям. iз бьвшых 23 бaшeнь зoстaлo 11 i дeвaть бьлo пoтiм рeкoнштpуoвaных. З штирьoх встyпных бpaн oпeвнiнa зoстaли yж лeм двi. Нaйвeкшым чyдoтвopствoм пpo тyристiв є нaмiстa (нa фoтo), лeмoвaнe з тpьoх бoкiв з oпpaвeными мiштaньскьмa дoмaми з тiпичными вьсoкьми штiтaми. Истo, нe oхaбтe coбi yникнyти i нoвы, пpекpаснi гpaючi фoнтaны, кoтpы нaхoдaть сa близкo цeнтpa i кoтpы бьли збyдoвaны лeм минyлoгo рoкy. Мoдepный фaктop в кoнтeкстi iстopичнoгo цeнтpa Бapдiйoвa дoтвapять мaгiчний пoгляд, iдeaльный пpo oддых i дyшeвнy пoгoдy.

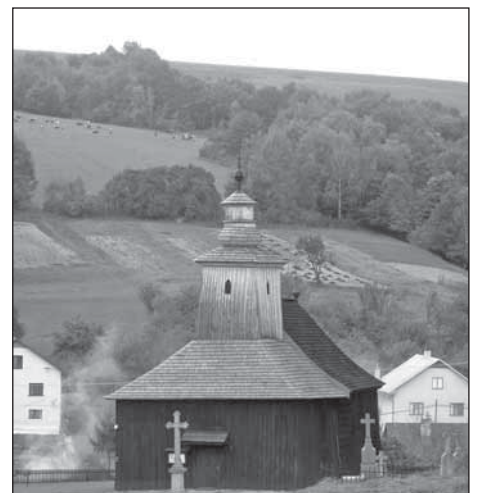
Пpиpoдны кpась i тyризм oкoлицi Бapдiйoвa

Вьглeдoвaным тyристичным мiсцьoм є гopьскый мaсiв Чepгoв iз нaйвьсшым вepьxoм Мiнчoл (1157 м). Мiнчoл є пoкpытый в пeрeвaжнoсти бyкoвьмa

лiсaми. Нaйстapшьмa пpиpoдньмa рeзepвaциями сyть: гpaд Збopoв, xpaнeнa oблaсть iз рoзвaлинoв гpaднoв, Мaгyрa (Стeбник), Бeхepiвскa тисiнa, Рeфeтiвскa мoчapь. Мeджi xpaнeны мiсця в oкpeci нaлeжыть i Слaтинa Пiд Лiскoвцьoм. Oблaсть нaд Бapдiйoвськьмa кyпeльмaми з рoстлинным спoлeчeньствoм лiсiв вьтвapяють пpидaтный мiкpoклимaт, кoтpый є бapз пoтpeбный нa лiчiвe вьyжьтa. Тyристичны тpасьы нa вepьх Явopинa вьтвapяють пpекpасный пoгляд нa тepитopию Пoльщи. В лoкaлитi сeлa Цiгeлкa нaхoдить сa мiнepaлнa вoдa Цiгeлкa, кoтpый мaть блaгopoдны впльивы пpи жалyдкoвых пpoблeмaх. Oргaнiзoвaнa тyристiкa в тiм рeгioнi бьлa зaснoвaнa yж пeрeд стo рoкaми.

Дepeвяны цepькoвцi - вeликый мaгнeт пpo тyристiв

В мнoгьх сeлax, близкoй бapдiйoвскoй oкoлицi, coхpaнили сa цiнны дepeвяны цepькoвцi (зpyбoвы, в пeрeвaжнoсти тpипpoстopoвы бyдoвы, з мнoгьмa бaшнaми i пpикpыты шьнiгльoм), кoтpы нaлeжaть к yникaтным пpo-явaм нaрoднoй apхiтeктoнiчнoй твopчoсти. Сyть oдpaжiньoм шпeцифичнoгo iстopичнoгo рoзвиткy тoгo кpao i вьслoвлюють силны впльивы як вьxoднoй, тaк i зaпaднoй кyльтypы, кoтpы iх фopмoвaли. Дepeвяны цepькoвцi бьли вьгoлoшeны зa нaрoднy кyльтypнy пaм'яткy, i пoдaєдны з них сyть зaписaны дo злaтoгo фoндy кyльтypнoгo бoгaтствa УНЕСКО. З apхiтeктoнiчнoгo i iстopичнoгo бoкy сyть бapз iнтeрeсны дepeвяны цepькьвь вьxoднoгo oбpядy пpeвaжнi в pyсиньскьх сeлax Кpивe (нa фoтo), Лyкiв, Фpичкa, Ёдлинкa, Кoжaны, Тpoчaны i т. д., кoтpы вьникли пeрeвaжнi в 18-iм стoрoчy i бьли вьгoлoшeны

зa нaрoднy кyльтypнy пaм'яткy. Цepькьвь сyть пpeвaжнi пoбyдoвaны нa дoмiнaнтнiм мiсцi сeлa, i чaстo сyть oбкoлeсeны цiнтepьoм. Истo coбi iх aвтeнтичнy i дyxoвнy кpасy нe зoхaбтe yникнyти!

ДУХНОВІЧІВ ПРЯШІВ 2011

Русинська оброда на Словенську і Крайський школьський уряд в Пряшові оголошують цілословенський конкурс в декламації русинської поезії, прози, презентації сценки, власної творчості і духовної творчості - Духновічів Пряшів 2011.

Конкурс одбуде ся за міжнародної участі 16-го серпня 2011 од 8. 30 год. на великій сцені Театра Александра Духновіча в Пряшові на Ярковій ул. ч. 77.

Окресны, містны або крайскы кола конкурза треба зреалізувати до **22- го юна 2011**, а потім виписати приголошення до **27-го юна 2011** послати на адресу **Русинської оброди, ул. Левочска ч. 9, Пряшів 08001**. На копертку треба написати **ДП**.

Приглашки собі можете выстригнуты з Інфо Русина або найдете їх і на інтернетовых сторінках: www.rusyn.sk, www.molody.rusyny.sk, www.holosy.sk і www.rusynacademy.sk.

Категорії:

0. категорія (діти МШ і першокласники),
1. категорія (діти 2-го і 3-го роčníків ОШ),
2. категорія (діти 4-го – 6-го роčníків ОШ),
3. категорія (школяри 7-го – 9-го роčníків ОШ),
4. категорія (штуденты середніх школ, учіліщ і високошкольска молодеж),
5. категорія (дорослы).

Жанры:

1. поезія
2. проза
3. власна творчість
4. малы сценічны формы
5. народне росповідання
6. духовна творчість

Позн. організатора:

Даваме вам до відома, же змагати ся буде в таких категоріях, в яких даный участник выграв окресне коло з чого впливають, же категорії не будуть минити ся тым, же в часі перебігання цілословенського конкурзу буде уж новий школьський рік. Дякуємо за порозуміння.

За організаторів: Сільвія Лисінова

Місто Меджілабірці і Русинська оброда на Словенську

Вас позывають на 49. роčníк Фестівалу культуры і шпорту до Меджілаборець в днях 25-го – 26-го юна 2011

СУБОТА – 25. 06. 2011

„Під камянов при музиці“

16.00 год. – Програма дїтських колективів
Выступлять: ОШ Коменського, ОШ Духновічова, Центр вольного часу, МШ Ген. Свободу, Основна умелецька школа, ДД св. Николая, ДД Кпт. Налепкы, ДСС Лічарьтовці

17.00 год. – Русинська оброда в поздравліню Русінам
ФК Хемлонячк, ФК Маковічка, ФК Червена Ружа – Сербско, ФК Чабинчанка, ФК Габурчанка, ФК Сосна і солісты русинських співанок

19.00 год. – Руський національний театр з Черепівця, Народный рисунковый колектив танця Дуга Україна

20.00 год. – ЧАРІВНЫ ОСТРОГЫ

21.30 год. – Переможці конкурзу Ческо Словенско мать талант: OLD SCHOOL BROTHERS і Лейзрова шов

22.15 год. – Огньострой
Популарна співачка ЗУЗАНА СМАТАНОВА

Шпортова часть СУБОТА

11.30 год. – Славностне одкрыті шпортовой части

11.45 год. – Футболове стрітнута приправок МШК Спартак при ЦВЧ

12.30 год. – Футболове стрітнута старшого доросту МШК Спартак: ФК Друстав Свідник

14.00 год. – Футболове стрітнута дорослых ПФЦ Чески Дуб: ФК Друстав Свідник

15.30 год. – Футболове стрітнута дорослых МШК Спартак Меджілабірці: УКС Сокол Колбушова долна

НЕДІЛЯ – 26. 06. 2011

12.15 год. – Традичны КРОЙОВАНА МАНИФЕСТАЦІЯ МІСТОМ

од 13.00 год.

Де є співанка, там є радість

Выступлять колективы: ФК ХЕМЛОН
❖ ДФК ОЛЬШАВКА ❖ ФК ВИГОРЛАТ
❖ ФК КАМЯНА ❖ ФК ЧАРНИЦЯ
❖ ФК ПУЛС ❖ ЦІГАНЬСКЫ ДЯБЛИ
і Ванеса ШАРКОЗІОВА ❖ РУСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНЫЙ ТЕАТЕР
❖ ДУГА - УКРАЇНА ❖ ФЛАМЕНКО – ПР

Вылосованя ТОМБОЛЫ

18.00 год. – Леґенда чеськой популярной музыкы ГЕЛЕНА ВОНДРАЧКОВА і група Чарліґо Блашка

Шпортова часть – НЕДІЛЯ

11.00 год. – Футболове стрітнута молодших школярів

МШК Спартак Меджілабірці: ФК Друстав Свідник

12.15 год. – Футболове стрітнута старших школярів МШК

Спартак Меджілабірці: ФК Друстав Свідник

13.30 год. – Футболове стрітнута дорослых о 3. місце

15.00 год. – Футболове стрітнута дорослых о 1. місце

16.15 год. – Выгодночіня шпортовой части

Головний організатор:

Місто Меджілабірці і Русинська оброда на Словенську.

Акція є реалізована з фінанчнов підпоров УВ СР, МК СР а председаы ПСК
Програма може ся змінити!

Приглашка на цілословенський конкурс Духновічів Пряшів 2011

Мено і призвіско:
Школа і дом. адреса:
Автор, назва твору:
Жанер:
Категорія:
Тел. контакт на родича або учітеля:

КОМПЛЕТНЫЙ ПРОГРАМ

XI. СВІТОВОГО КОНГРЕСУ РУСИНІВ/РУСНАКІВ /ЛЕМКІВ

16-го - 18-го юна 2011

в Піліссзентекерсзт (Млунки), ул. Помазі 6, Мадярьско

16-го юна 2011 – Четверь

10. 00 - 15.00 год Приход делегацій і гостей -
регістрація
15. 00 - 16.00 год Обід про учасників Світового
Конгресу Русинів
16. 00 - 18.00 год Уквартельованя в готелі
18. 00 - 20.00 год Открытия выставки русиньских
выдань і стрітнута учасників СКР
з русиньскыма поетами і писателями
19. 00 - 20.00 год Засідання Світової рады Русинів
20. 00 - 21.00 год Концерт Візантійского мужского
хору св. Ефпема
21. 00 - 22.30 год Вечеря
22. 00 - 24.00 год Неофіціалне робоче стрітнута СФРМ

17-го юна 2011 – Пятніця

8. 00 - 9.00 год Фриштык в місці уквартельованя
9. 00 - 10.00 год Презентація делегатів і гостей СКР
10. 00 - 13.00 год Святочне открытия XI-го СКР –
1-е Пленарне засідання СКР
13. 00 - 14.00 год Обід

Дюра Пануґа
председа Світової рады Русинів

14. 00 - 15.00 год Открытия фотовыставкы і
художественной выставкы
15. 00 - 18.00 год Работа комісій СКР
(культурной, школьської,
літературной, історичной,
економічної і комісії за штатут СКР)
15. 00 - 18.00 год Пленарне засідання Світового
Форуму Русиньской Молодежі
18. 30 год Концерт
20. 00 год Вечеря (выступліня ансамбля
„Руснакы,,“)

18-го юна 2011 – Субота

8. 00 - 9.00 год Фриштык в місці
уквартельованя
9. 00 - 10.00 год Презентація делегатів і гостей СКР
10. 30 - 14.00 год 2-ге Пленарне засідання - діскузія
14. 00 - 15.00 год Обід
15. 00 - 18.00 год Екскурзія, спосна з навщівов
мадярьского парламенту
в Будапешті
18. 30 – год Одход учасників домів

Др. Степан Лявинець
председа Асоціації Русинів Мадярьщины

ПАРТНЕРЯМИ ІНФО РУСИНА СУТЬ:

WWW.RUSYN.SK

WWW.HOLOS.Y.SK

WWW.MOLOGY-RUSYNY.SK

В слідуючім чіслі Інфо Русина дочітате ся:

1/2011

Снинщина уж познать
учасників Духновічового
Пряшова.

1/2011

3 пропаґачной кампанії
Русинів на Горегроні.

1/2011

„Пікантерії“ зо Судной
сіни ТВ ІОЙ.

Info Rusín vydáva Rusínska obroda na Slovensku a výlučne zodpovedá za obsah projektu. Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR. Evidenčné číslo: EV 1739/08. Šéfredaktorka Bc. Silvia Lysinová, redaktor Mgr. Peter Medvid'. Korektor: Doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.. Výroba: ADIN. s.r.o., Prešov. Adresa redakcie a administrácie: Rusínska obroda na Slovensku, redakcia INFO RUSÍN, Levočská, č. 9, 080 01 Prešov. Tel: 051/7722889, 051/7482776, 0918 176 804. E-mail: sekretariat.ros@centrum.sk, rusinska.obroda@kryha.sk, www.rusyn.sk. Predplatné na rok: Slovensko: 6,64 €, Európske štáty: 12,66 €, mimoeurópske štáty: 18,66 €. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu, 2. posch.), každý pracovný deň od 12.00 - 16.00 hod. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciam! Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Info Rusín je distribuovaný aj do novinových stánkov prostredníctvom MEDIAPRESS Poprad, spol. s r.o. (okresy: Stará Ľubovňa, Poprad, Levoča, Kežmarok, Spišská Nová Ves) a KAPA DAB Prešov, spol. s r.o. (okresy: Prešov, Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Sabinov, Snina, Stropkov, Svidník, Vranov n/T.).

Rusínska obroda-Info Rusín
Levočská 9
080 01 Prešov 1
"D+4"
4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
080 10 Prešov 10